

Zembrzuski, Ludwik

Zmarli członkowie : Ś. p. Kazimierz Wacław Karaffa-Korbutt (1878-1935) [nekrolog]

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 28, 99-102

1935

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sposób daje wyraz swej potrzebie piękna. W kilka tygodni później przysłał jej przesłiczną lalkę w narodowym stoju rumuńskim, chcąc, jak pisał, zaspokoić jej pragnienie pięknych barw. Ta emocjonalność estetyczna oraz życzliwość, zarówno jak i głębia intelektu cechowały Cantacuzèna we wszystkich posunięciach jego życia. Cześć jego pamięci!

Ludwik Hirszfeld.

Ś. p. Kazimierz Waclaw Karaffa-Korbutt.

(1878 — 1935).

Niejedno to już nazwisko synów wychodźców i wygnańców polskich, skazanych na przymusowy pobyt w odległych prowincjach państwa rosyjskiego, zapisane zostało chwalebnie na kartach naszej i wszechświatowej nauki. Do takich zasłużonych jednostek należał ś. p. Kazimierz Waclaw Karaffa-Korbutt, zmarły w Wilnie 26.I.1935 r. Urodził się 26.IV.1878 r. w Lepsieńsku na Syberji, dokąd ojciec jego Antoni, właściciel majątku w Witebszczyźnie, zesłany został za udział w powstaniu 1863 — 64 r. Karaffa-Korbutt po uzyskaniu matury w Taszkencie, wstąpił na wydział matematyczny Uniwersytetu Petersburskiego, lecz po pewnym czasie przeniósł się na studia do Akademii Wojskowo-Lekarskiej, którą ukończył w 1906 r. z nagrodą i z zapisaniem imienia i nazwiska na pamiątkowej tablicy marmurowej. Początkowo Karaffa-Korbutt zamierzał poświęcić się chirurgji i w tym celu wstąpił do kliniki prof. Fiedorowa, gdzie przebył 3 lata w charakterze asystenta, pracując równocześnie w zakładzie fizjologii prof. J. Pawłowa. Przez czas pobytu w klinice chirurgicznej napisał 12 prac, z których połowa przypadła na prace eksperymentalne na zwierzętach. W r. 1908 po napisaniu rozprawy na temat: „Znaczenie moczowodów w etjologii chorób nerek” otrzymał stopień d-ra medycyny. Rozwijające się zamiłowanie w kierunku nie medycyny praktycznej, lecz teoretycznej, sprawiło, że Karaffa-Korbutt opuścił w r. 1909 teren chirurgji klinicznej i poświęcił się pracy naukowej. Rozpoczął ją mianowicie na polu higieny pod kierun-

kiem profesorów: Lewaszowa i naszego rodaka Jana Rapczewskiego, kierownika pracowni Naczelnego Komitetu Wojskowo-Sanitarnego, pozostawszy wiernym tej umiłowanej gałęzi wiedzy do końca życia.

Zasłużywszy sobie szybko na uznanie i zaufanie władz sanitarnych, Karaffa-Korbutt został w r. 1911 wydelegowany do Drezna dla zorganizowania tam na powszechnej wystawie higienicznej działu higieny wojskowej w pawilonie rosyjskim. W latach 1913—14 udał się na dłuższe studia zagranicę, pracując w Instytucie Pasteura u Miecznikowa w Paryżu oraz pod kierunkiem wybitnych uczonych w Berlinie i Halli (u Abderhaldena), poza tem zwiedził w tym czasie szereg instytucyj naukowo-sanitarnych w Anglii, Niemczech i Szwajcarii, badając zwłaszcza urządzenia higieniczno-wojskowe. Powróciwszy do Petersburga, Karaffa-Korbutt habilitował się w r. 1914 na docenta higieny w Akademji Wojskowo-Lekarskiej.

Po wybuchu wojny światowej powołany został przez władze wojskowe rosyjskie na stanowisko epidemjologa frontu zachodniego, a w r. 1916 otrzymał kierownictwo katedry higieny w Akademji. W maju 1917 r. Karaffa-Korbutt wydelegowany był na front angielski do Francji dla zaznajomienia się z organizacją sanitarną armij sprzymierzonych. W r. 1918 objął stanowisko profesora higieny w Instytucie dokształcania lekarzy w Petersburgu, a w następnym roku otrzymał katedrę tegoż przedmiotu w Instytucie Technologicznym, pracując w obu tych zakładach naukowych równocześnie.

W r. 1919 Karaffa-Korbutt otrzymał propozycję objęcia Katedry higieny w odrodzonym Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie i przyjął ją, lecz nie uzyskał pozwolenia od władz bolszewickich na wyjazd z Rosji. W 2 lata potem w r. 1921 został mianowany profesorem higieny na Uniwersytecie Jagiellońskim, jednak nie skorzystał z tej nominacji, skrzępowanym będąc obietnicą, daną Wilnu, dokąd też mógł wyruszyć dopiero w r. 1922 i objąć oczekującą nań katedrę.

Odtąd poświęcił się całkowicie i z wielkim zapalem pracy na nowej placówce. W Wilnie Karaffa-Korbutt zajął się niezwłocznie zorganizowaniem Katedry i zakładu higieny i przystąpił do działalności pedagogicznej i naukowej. Wobec braku

podręcznika higieny w języku polskim zabrał się do jego napisania, spełniając jedno z kardynalnych zadań profesora Uniwersytetu w Polsce. Pomimo wielu przeszkód z powodu braku odnośnego piśmiennictwa polskiego i nieustalanej terminologii oraz pomimo trudności wydawniczych i absorbujących zajęć pedagogicznych, dzieło doprowadza z ogromnym nakładem pracy do końca i wydaje podręcznik w Wilnie w r. 1932. W dziedzinie nauczania higieny Karaffa-Korbutt wprowadził nowość — ćwiczenia praktyczne dla studentów według przez siebie opracowanych metod. Niemalą też jego zasługą było założenie i redagowanie czasopisma higienicznego archiwalnego, pierwszego tego rodzaju w Polsce. W r. 1927 Karaffa-Korbutt brał udział z ramienia rządu polskiego w wymianie personelu sanitarnego w Anglii, gdzie w tym celu przebywał dwa miesiące. W r. 1927 dzięki otrzymanemu stypendjum Rockefellera odbył podróż naukową do Anglii, Francji, Szwajcarji, Włoch i Austrii, interesując się zwłaszcza zagadnieniem i organizacją higieny pracy. Na zlecenie Rady Wydziału Lekarskiego Uniw. Warszawskiego zorganizował w III trymestrze r. ak. 1927/28 dla studentów-medyków wykłady z higieny społecznej.

W kwietniu 1928 r. na posiedzeniu Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie Karaffa-Korbutt został wybrany na członka Comité de Correspondance pour l'Hygiène Industrielle, a następnie na członka Commission Internationale Permanente des Maladies Professionnelles. W r. 1932 Polska Akademia Umiejętności zaszczyliła Karaffę-Korbutta wyborem na swego członka korespondenta, zaś d. 24 listopada 1933 r. Towarzystwo Naukowe Warszawskie wybrało go na członka zwyczajnego zamiejscowego w Sekcji Lekarskiej Wydziału IV-go.

Dorobek naukowy piśmienniczy Karaffy-Korbutta jest niemały, w postaci 125 prac, na które złożył się, prócz podręcznika higieny, szereg monografij, rozpraw i artykułów nieprzeciętnej wartości, wydanych w językach rosyjskim, francuskim, niemieckim i polskim. Zmarły uczony interesował się przeważnie zagadnieniami higieny pracy i statystyki, we wcześniejszym okresie swej działalności — higieną wojskową. Był mężem głębokiej wiedzy o szerokiej skali zainteresowań, niestrudzonym badaczem i eksperymentatorem, posługującym się metodami

o ścisłości naukowej i krytycyzmem w rozumowaniu. W dziedzinie statystyki sanitarnej hołdował teorii prawdopodobieństwa, a w jego dociekaniach na tem polu wielce pomocnem mu było nabyte niegdyś wykształcenie matematyczne.

Towarzystwo Naukowe Warszawskie straciło ze śmiercią Kazimierza Karaffy-Korbutta wybitnego członka, który ostatnie 10 lat swego pracowitego żywota oddał na usługi wyłącznie nauce polskiej, zmarłszy przedwcześnie, w 57-ym roku życia, w pełni wiele jeszcze rokujących sił fizycznych i umysłowych.

Ludwik Zembrzusi.
